

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Хворост О.О., Лисенко О.А.

Соціальне забезпечення- це заходи матеріальної підтримки особи та сім'ї з боку держави. Основними видами соціального забезпечення є: пенсії за віком, інвалідності, по втраті годувальника, за вислугу років, соціальні; допомоги по тимчасовій втраті працездатності, по вагітності й пологах, по догляду за дитиною до 3-х років, по догляду за хворою дитиною, на поховання, допомога непрацездатним особам, дохід, яких менший від встановленої межі малозабезпеченості; утримання та обслуговування дітей, інвалідів та громадян похилого віку у спеціалізованих установах - будинках-інтернатах і вдома, та інше.

Соціальне забезпечення в суспільстві виконує функцію накопичення та розподілу коштів соціального захисту, призначених для соціальної допомоги, виплат по соціальному страхуванню та інше.

Економічною основою соціального забезпечення є державний бюджет та соціальне страхування, які відрізняються між собою джерелами фінансування. Виплати за соціальним страхуванням здійснюються із страхових фондів, які утворюються за рахунок відрахувань на соціальне забезпечення.

Однією із важливих соціальних функцій держави є забезпечення громадян пенсіями та допомогоюми, тобто пенсійне забезпечення, яке здійснює Пенсійний фонд України. В Україні останнім часом пенсійне забезпечення переживає глибоку кризу, хоча держава витрачає на пенсійне забезпечення близько 10% виробленого національного доходу, що за міжнародними стандартами є значним.

Шляхи реформування пенсійної системи запропоновані Агентством США з міжнародного розвитку ПАДКО в програмі реформування соціального сектору в Україні:

- зменшення чисельності пенсіонерів шляхом збільшення пенсійного віку, та стимулювання більш пізнішого виходу на пенсію;
- повільне підвищення пенсійних виплат;
- вилучення не пенсійних виплат з пенсійної системи;

- запровадження 3-х рівнів пенсійного забезпечення: перший - солідарна система, другий - накопичувальна, третій - добровільна недержавна система.

Пенсійні відносини в Україні на сьогоднішній день регулюються Законами «Про загальнообов'язкове держане пенсійне страхування» та «Про недержавне пенсійне забезпечення», які набули чинності з 1 січня 2004 року.

З набуттям чинності цими Законами процес пенсійної реформи в Україні вступив у фазу активних практичних дій. Вони є складовою частиною економічних реформ в країні. Завдяки введення в дію цих законів вдалося:

- встановити пряму залежність розміру пенсії від розміри внесків;
- забезпечити точний облік періодів зайнятості, заробітної платні та сплачених внесків;
- стимулювати пізніший вихід на пенсію;
- вилучити програми соціальної допомоги з пенсійної систем;
- забезпечено виплату пенсій на рівні мінімального прожиткового мінімуму.

Не вирішені проблеми наповнення бюджету Пенсійного фонду. Для їх вирішення необхідно:

- усунути диспропорції у розмірах пенсії;
- відмінити пільги по сплаті страхових внесків (платники спрощеної система оподаткування єдиний та фіксований податок малого підприємництва);
- збільшення віку виходу на пенсію;
- запровадження накопичувальної системи пенсійного забезпечення;
- інтенсивний розвиток недержавного пенсійного забезпечення;

Реформування пенсійного забезпечення є складовою частиною економічних реформ в Україні. Запровадження трирівневої пенсійної системи в повному обсязі дозволить розподілити між трьома її складовими ризики, пов'язані із змінами в демографічній ситуації (до чого більш чутлива солідарна система) та з коливанням в економіці і на ринку капіталів (що більше відчувається в накопичувальній системі). Такий розподіл ризиків дозволить зробити пенсійну систему більш фінансово збалансованою та стійкою, що застрахує працівників від зниження загального рівня доходів після виходу на пенсію і є принципово важливим та вигідним для них.